

[Stinus.]

og kemiske våben, som er kommet i centrum på nedrustningskonferencen i Genève. I det hele taget tyder rapporter fra Genève på, at der lægges op til, at nedrustningsspørgsmålet kommer til at spille en endog overordentlig stor rolle på FN's 26. generalforsamling til efteråret, enten fordi der bliver resultater at opvise, eller fordi der ikke er resultater, hverken fra Genève eller fra SALT-forhandlingerne, som synes at være kommet ind i et dødvande.

I De Forenede Nationer har Danmark hidtil fulgt den politik, at det i de store nedrustningsspørgsmål var urealistisk at gå videre, end de to supermagter kunne blive enige. Det er muligt, at denne politik umiddelbart giver resultater, men den kan dog næppe fastholdes som princip. Nedrustningsinitiativer, som små lande kan enes om, vil næppe ganske kunne affærdiges af de store, end ikke af supermagterne. Dette bør vi nok holde os for øje, når vi fastlægger den nedrustningspolitik, som skal følges af den danske delegation på FN's næste generalforsamling.

Med hensyn til ratifikation af det foreliggende forslag vil de små lande, f. eks. Danmark, også kunne gå foran. Når folketinget om kort tid har givet grønt lys for dansk ratifikation, vil en sådan ratifikation, så vidt jeg forstår, kunne foretages umiddelbart. Danmark vil måske oven i købet kunne blive det første land, der ratificerer traktaten. Det ville være en god måde at markere Danmarks positive interesse for afspændingsbestrebelse på.

Gert Petersen: Denne traktat er den sene- ste i en serie, som ikke helt umiddelbart har praktisk betydning, men som hurtigt vil kunne få det. Jeg tænker på traktaterne om afmilitarisering af Antarktis, traktaten om ikke-placering af kernevåben m. v. i det ydre rum, og nu har vi så denne traktat mod kernevåben på havbunden. Det er jo ikke noget, der helt umiddelbart er udsigt til, at der vil blive anbragt kernevåben på havbunden, men det er ikke desto mindre et muligt perspektiv inden for det næste tiår, og derfor er det da udmærket, at vi nu forebygger, at våbenkapløbet også bevæger sig ned på havsens bund.

Traktatens historie er i øvrigt meget lang

og ganske lærerig, og der er grund til at se på et par punkter i den forbindelse.

Den traktat, som vi nu skal ratificere, er altså en traktat om forbud mod placering af kernevåben og kernevåbeninstallationer og andre masseødelæggelsesmidler på havbunden. Men det, den skulle have været, var en traktat om afmilitarisering af havbunden. Det var det forslag, det var den tanke, som Malta rejste i 1967 i De Forenede Nationer, et forslag, som mødte en meget bred interesse, og som blev oversendt til nedrustningskomiteen i Genève, hvor man så et eller to år senere, i 1969, fik to forslag, et fra Sovjetunionen og et fra USA. Det sovjetiske forslag gik ud på, at alle militære installationer på havbunden skulle forbydes i en afstand af indtil 12 sømil fra de pågældende staters kyststrækninger. Det amerikanske forslag gik ud på, at man skulle forbyde stationering af kernevåben og andre masseødelæggelsesmidler indtil en afstand af 3 sømil.

Forslagene udløste en række kommentarer og supplerende forslag fra andre stater i Genève, først og fremmest fra Canada, Sverige og England, hvor man vel må sige, at det svenske forslag i spørgsmålet om omfanget af nedrustningen på havbunden fulgte Sovjetunionen, mens det i spørgsmålet om udstrækningen nærmere fulgte USA.

Efter omfattende drøftelser kom man frem til noget ganske overraskende — sådan følte det i hvert fald — et fællesforslag fra Sovjetunionen og USA, hvor Sovjetunionen havde overtaget den amerikanske position med hensyn til, hvad forbuddet skulle gælde, altså kernevåben og andre masseødelæggelsesvåben, mens USA havde overtaget Sovjetunionens position med hensyn til udstrækningen og havde accepteret de 12 sømil i stedet for sine egne 3 sømil.

Dette forslag kom for på FN's generalforsamling i 1969. Det var en ganske ejendommeligt oplevelse at overvære behandlingen, for med den indstilling, man ofte kommer med her fra Danmark, og som, uanset at man er modstander af dansk udenrigspolitik, alligevel ikke kan undgå at præge én, venter man jo, at når de to supermagter endelig er blevet enige, må alle da falde på halen og begejstres over denne enighed, for nu har de ligget og sloges og skændtes i så lang tid, og alle vores ulykker kommer fra dette skæn-